

Torek, 20. oktober 2009 ob 19.30, Dvorana Union Maribor

Ruski državni simfonični orkester in zbor

Dirigent:

Valerij Poljanski

Solisti:

Tatjana Fedotova, sopran

Oleg Dolgov, tenor

Aleksander Kiselev, bas

Sergej Rahmaninov (1873–1943)*Kantata Zvonovi op. 35*

- I. Allegro, ma non tanto
- II. Lento
- III. Presto
- IV. Lento lugubre – Allegro – Andante – Tempo I

Mihail Glinka (1804–1857)*Uvertura k operi Ruslan in Ljudmila***Modest Musorgski (1839–1881)***Trije simfonični zbori (prir. Nikolaj Rimski-Korsakov)*

- I. Ob templju Evmenid iz scenske glasbe *Ojdip v Atenah*
- II. Uničenje Senaheriba
- III. Jozue

Aleksander Borodin (1834–1887)*Polovski plesi iz opere Knez Igor*

Sergej Rahmaninov je bil eden najodličnejših pianistov svojega časa in zadnji veliki predstavnik poznega ruskega romanticizma. Kot glasbenik je uspešno združil tri kariere, pianistično, dirigentsko in skladateljsko. Rojen je bil v družini z vojaško tradicijo, ki je zaradi očetove razsipnosti precej obubožala in Rahmaninov je zgodnje otroštvo preživel na posestvu blizu Novgoroda. Po selitvi v Sankt Peterburg se je pri devetih letih s štipendijo vpisal na peterburški konservatorij, potem je v Moskvi študiral pri strogem učitelju, pianistu Zverevu, nato pa pri Zilotiju in si pridobil izjemno pianistično tehniko; poznavanje glasbe je poglobljal z obiski koncertov v mestu, kontrapunkt in harmonijo pa se je učil pri Tanejevu in Arenskemu. Rahmaninov je končal pianistično šolanje leta 1891 na moskovskem konservatoriju in naslednje leto maturiral iz kompozicije. Kot skladatelj je bil sprva zelo uspešen, po katastrofalni izvedbi prve simfonije pod taktirko Glazunova pa je nekaj časa dirigiral Moskovski privatni ruski operni družbi, kjer se je dobro seznanil z rusko in evropsko opero. Šele po zdravljenju pri dr. Nikolaju Dahlu se je bil sposoben znova spoprijeti s komponiranjem. Kot skladatelj, dirigent in pianist je postopoma zaslovel tudi izven ruskih meja. Leta 1902 se je poročil z Natalijo Satino. Do vojne je veliko potoval, poletne počitnice pa je preživel na posestvu Ivankova, kjer je v ustvarjalnih poletnih zamahih nastala večina njegovih del. Med prvo svetovno vojno je Rahmaninov nadaljeval s koncertiranjem, po revoluciji leta 1917 pa je zapustil Rusijo ter živel v Ameriki in Evropi do smrti. Preživel je predvsem s koncertno dejavnostjo, zato je imel za komponiranje precej manj časa. V Rusiji je bila zaradi kritičnega pisma proti ruski politiki, ki ga je z nekaterimi drugimi rojaki objavil v *New York Timesu* leta 1931, njegova glasba za dve leti prepovedana, a med njegovimi rojaki je imela kljub temu še vedno velik vpliv.

Leta 1913 je Rahmaninov na potovanju po Italiji začel z delom na zborovski simfoniji oz. kantati za orkester, soliste in zbor **Zvonovi**. Delo je dokončal poleti na posestvu Ivanovka. Pozimi istega leta so kantato izvedli prvič in sicer v Sankt Peterburgu, pod skla-

dateljevo taktirko. Navdih je dobil iz ruske verzije pesmi *Zvonovi* Edgarja Allana Poeja, ki jo je napravil simbolistični pesnik Konstantin Dmitrijevič Balmontov. Stavčna zasnova kantate se opira na literarno predlogo. V prvem stavku nas pričakajo zvončki na saneh, »srebrni« kraguljčki rojstva, ki veselo cingljajo v zimsko noč. V drugem stavku sredi blage noči slišimo razkošne »zlate« poročne zvonove sreče in sožitja. S kričečimi, razglašenimi »bronastimi« zvonovi se v tretjem stavku oglasi alarm, preplah, ki naznanja strah in grozo. Kantata se zaključuje s pesmijo mrtvaških »železnih« zvonov, ki pozvnanjajo grozljivo resnobno in melanholično, v istem neizprosno ritmu časa, ki ga slišimo že v prvem stavku in se nazadnje obrne proti človeku ter ga premaga.

Mihail Glinka je bil prvi ruski skladatelj, ki je v svojem opusu uspešno združil glasbeno govorico svojega časa z osebno in močnim lastnim skladateljskim glasom. Čeprav je po izobrazbi izšel tako rekoč iz diletantske province, se je hitro udomačil v vseh svetovljanskih glasbenih središčih. Glinka se je za glasbo navdušil že v otroštvu. Po vpisu na Plemiško šolo ob Pedagoškem kolegiju v Sankt Peterburgu leta 1818 je bil deležen kozmopolitske izobrazbe in se učil tudi klavir in violino pri različnih učiteljih. Po končanem šolanju leta 1822 je preživel nekaj časa v Novospaskoju, kjer se je seznanil z orkestrsko glasbo dunajske klasike in opernimi uverturami Cherubinija, Méhula, Mozarta, Beethovna in drugih. Leta 1823 je potoval na Kavkaz, kjer so nanj naredile močan vtis eksotične ljudske pesmi in divja pokrajina. Naslednje leto se je zaposlil kot uradnik v Sankt Peterburgu, kjer se je povezal z literarnimi in glasbenimi krogi ter z obiskovalci salonov visoke družbe. Leta 1828 je Glinka s tenoristom Nikolajem Ivanovom odšel v Italijo, da bi izboljšal svoje že od otroštva bolešno zdravje. Triletno potovanje je razširilo njegova glasbena obzorja; seznanil se je s sodobno italijansko opero in z njenimi vodilnimi osebnostmi. Vendar je hotel Glinka komponirati »na ruski način« in ne po

italijansko. 1833 se je pridružil svoji sestri in svaku v Berlinu ter poglobljal svoje ideje s pomočjo Siegfrieda Dehna, ki je »njegovo znanje in ideje o umetnosti nasploh spravil v red«. Po petih mesecih harmoniziranja koralov in kontrapunkta je Glinka začel komponirati »z jasno glavo«.

Po očetovi smrti leta 1834 se je Glinka s sestro vrnil domov. Po vrnitvi v Sankt Peterburg se je poročil z Marjo Petrovno Ivanovo, od katere se je ločil 1839. V tem času je napisal rusko opero o Ivanu Suzaninu, ki je s svojo žrtvijo prispeval k utrditvi oblasti dinastije Romanovih. Uspeh opere *Življenje za carja* je Glinki prinesel prestižno imenovanje v zboru carske dvorne kapele. Skladatelj je kmalu začel razmišljati o drugi operi na podlagi Puškinove pesnitve *Ruslan in Ljudmila*, vendar je Puškinova smrt v dvoboju leta 1837 preprečila osebno sodelovanje s pesnikom. K operi se je skladatelj vrnil konec leta 1840, prvič pa je bila izvedena pozimi, leta 1842. Zaradi fantastične tematke – zgodba govori o Ruslanovem iskanju ugrabljene Ljudmile in spopadu z mračnimi čarovnimi silami ob pomoči dobrega čarovnika – je Glinka operi dodal elemente, ki glasbeno uprizarjajo magijo in nadnaravne sile. Značilen je prikaz značajev in krajev. Nekateri so prikazani s počasno, hrepenečo glasbo, spet drugi z izredno hitro in prvinsko plesno glasbo. Novost je tudi epski ton glasbe, ki ga zasledimo pri nastopu »ossianskega« barda Bajana. Glasbi so vsi priznavali veliko inovativnost, a dogajanje zaradi amaterskega besedila Nestorja Kukulnika občinstva ni pritegnilo. Po neuspehu *Ruslana in Ljudmile* Glinka nikoli več ni resno razmišljal o operi. A ta nedvomno sodi med klasična dela ruske glasbe, skupaj z drugimi deli pa je postala tudi zgled za ruske skladatelje 2. polovice 19. stoletja, ki so v Glinki videli predhodnika ruskega glasbenega nacionalizma. Predhodnik nacionalizma je gotovo bil, a zanj še bolj velja, da je eklektično absorbiral zahodnih tehnik ter jih podomačil z ruskimi glasbenimi elementi, ne da bi pri tem izgubil stik s klasično tradicijo.

Modest Musorgski je danes najbolj znan po svojih operah in samospevih, kjer je našel tako liričnost glasu kakor zvestobo jezikovnim zakonitostim. Čeprav je bil kljub inštrukcijam pri Balakirevu v veliki meri kompozicijski glasbeni samouk, je bil podokovan veliko bolje, kakor so mislili nekateri njegovi sodobniki; ti so v njem videli glasbenega genija, skladatelja *Borisa Godunova* in *Hovanščine*, ki pa naj bi bil kompozicijsko skoraj nepismen. Po smrti je zapustil veliko pomembnih skladb nedokončanih, zato so vanje s »korekturami« posegali in jih dokončevali različni skladateljski kolegi. Šele generacije poznega 19. in zgodnjega 20. stoletja so videle v njem to, kar je tudi bil: najbolj individualen ruski skladatelj poznega 19. stoletja ter znanilec modernizma generacije Debussyja in Ravela.

Musorgski se je rodil na podeželju v družini nižjega plemstva, ki je sčasoma obubožala. Poleg šolanja na elitni nemški šoli Peterschule v Sankt Peterburgu se je učil igranja na klavir pri znanemu izvajalcu in pedagogu Antonu Herkeju. V času šolanja za vojaško kariero sta Musorgskega posebej zanimali zgodovina in nemška filozofija, obenem pa se je ves čas posvečal tudi glasbi. Po maturi 1856 je postal oficir v Preobraženskem regimentu, znan je bil tudi kot dober amaterski pianist. V krogu Dargomiškega se je v tistem času seznanil z mladimi ruskimi skladatelji in pozimi 1856/1857 začel s študijem kompozicije pri Balakirevu, kjer se je seznanil z Beethovnovimi simfonijami ter deli Schuberta, Schumanna, Berlioza, Liszta, Glinke in Dargomiškega, pa tudi Bacha, Händla, Haydna in Mozarta. Dela iz te vajeniške dobe – kot tudi poznejše skladbe – je kasneje pogosto revidiral. V tem času se je oglasila tudi duševna in duhovna kriza, s katero se je Musorgski uspešno spopadel. Po času krize se je osamosvojil od vplivov Balakireva in vedno bolj ubiral samosvoje skladateljske poti.

Leta 1858 je začel komponirati priložnostno glasbo za igro Vladislava Ozirova *Ojdip v Atenah*, od katere se je ohranila le zborovska scena Ob templju Evmenid.

Zbor so prvič izvedli 18. aprila 1861 v Marijinem gledališču v Sankt Peterburgu, pod taktirko Konstantina Ljadova, skupaj z nekaterimi deli Balakireva in Cuija. V naslednjih letih je skladatelj ponovno uporabil glasbo tega zbora: v operi *Salambo* (1863) ga je vključil v finale 2. dejanja, ko Kartažani tarnajo nad tatvino svete tančice boginje Tanit iz templja. Nato je glasbo ponovno uporabil v sceni »Pretep« v operno-baletnem delu *Mlada*, hibridni stvaritvi, ki so jo sočasno pisali Cui, Borodin, Musorgski in Rimski-Korsakov.

Z glasbo opere *Salambo*, ki je nastala na podlagi Flaubertovega romana o Kartagini, sta povezana tudi »hebrejska zbora« Uničenje Senaheriba in Jozue. Prvi zbor z različico iz leta 1867 govori o porazu asirskega kralja Senaheriba pred obzidjem obleganega Jeruzalema; prvič je bil javno izveden leta 1867 v Peterburgu. Pod pritiskom ruskega nacionalista Vladimirja Stasova, ki se mu je zdel osrednji del preveč klasičen in zahoden, je Musorgski predelal osrednji del zbora in skladba je bil uspešno izvedena februarja 1874. V zboru Jezus Navin se je Musorgski vrnil k libijski bojni pesmi iz prvega dejanja *Salamba*; glavno temo naj bi zabeležil po pesmi judovskih sosedov iz iste stanovanjske hiše. V letih 1874 in 1875 je tudi ta zbor predelal ter v srednjem delu dodal odsek za solistični altovski glas v hrepenečem vzhodnem stilu (prav tako na podlagi glasbe iz *Salamba*); končna različica pa je iz leta 1877.

Poleg Musorgskega je bil član ruske peterice, kroga skladateljev, ki se je zoperstavil akademskemu pristopu h glasbi in se zavzemal za »resnico v glasbi«, tudi **Aleksander Borodin**. Čeprav velja za enega največjih ruskih skladateljev, je bila glasba zanj bolj kot ne »hobi«, medtem ko se je poklicno posvečal nanosti in medicini, kjer je napravil izjemno kariero. Kot nezakonski sin gruzijskega aristokrata, ki je bil njegovi materi zelo naklonjen, je zrastel v relativno privilegiranem okolju. Bil je izjemno talentiran; igral je klavir, flavto in violončelo ter govoril več jezikov. Podobno kakor Musorgski je bil Borodin v kompoziciji sprva samouk. Komponirati je začel pri devetih letih,

a šele dvajset let kasneje je začel z inštrukcijami pri Balakirevu. Toda njegova prva strast je veljala eksperimentalni kemiji. Leta 1850 se je vpisal na Medicinsko-kirurško akademijo v Sankt Peterburgu, študij pa je kasneje nadaljeval tudi v zahodni Evropi, kjer je spoznal svojo ženo, nadarjeno pianistko Jekaterino Protopovo. Leta 1862 je dobil profesuro na Akademiji ter do smrti poučeval na različnih inštitucijah v Sankt Peterburgu in po Evropi.

Največje Borodinovo delo, opera ***Knez Igor***, s katero se je ukvarjal 18 let in ji je posvetil največ skladateljske energije, je ostala nedokončana. Dokončala in orkestrirala sta jo Glazunov in Rimski-Korsakov, ki sta iz nje mnogo glasbe tudi izključila ter jo prvič izvedla v Sankt Peterburgu, novembra 1890. Opera je doživela še številne druge bolj ali manj posrečene rekonstrukcije in predelave. Libreto je po scenariju Vladimirja Stasova napisal sam Borodin, vendar besedila pred začetkom komponiranja ni dokončal. Dogajanje temelji na obsežni epski zgodbi iz srednjeveških kijevskih kronik, ki opisujejo spopade med Rusi s knezom Igorjem na eni in tatarskim plemenom Polovci s kanom Končakom na drugi strani. Za Igorja je Borodin uporabil nekaj tradicionalnih ruskih melodij, Polovci pa predstavljajo eksotičen, »orientalski« glasbeni element te opere (»polovska glasba«, skupaj z znanimi polovskimi plesi, je bila napisana do konca leta 1875). Igor napove vojno Polovcem, vendar je skupaj s sinom poražen in zajet. V bojnem taboru Polovcev se Igorjev sin zaljubi v Končakovo hčer Končakovno. Končak ponudi Igorju svobodo, če preneha z napadi, vendar ta ponudbo odkloni in pobegne. Končak kot talca zadrži Igorjevega sina, ki se poroči s Končakovno, knez Igor se vrne v Rusijo in po radostnem sprejemu začne z novačenjem nove vojske proti Polovcem. Delo je utelešenje Borodinovega umetniškega ideala opere, v katerem je poudarjal vodilno vlogo glasu pred orkestrom ter zaokroženost oblik, liričnost in spevnost.

Katarina Šter

Zvonovi

Ruska pesnitev; priredil K. Balmont po pesmi *The Bells* E. A. Poeja
(slovenski prevod: dr. Andrej Rijavec)

I.

Poslušaj, ali slišiš srebrne zvonove?

Srebrne zvončke,

zvonkljanje sani,

kako očarljivo mamijo naše naveličane čute s svojo prepričljivo sladkobo,
zvonkljaje pojoč globoko pozabo!

Poslušaj, kako kličejo

in znova prikličejo žuboreče zvoke smeha,

ki se razlega skozi ledeni polnočni zrak;

ob tem pa sporočajo obljubo,

da onstran nadlog in iluzij,

nešteti rojstev in življenj,

čaka mirno, po globini in sladkosti neprimerljivo spanje.

Poslušaj zvonkljanje sani,

poslušaj srebrnovrate zvonove!

Ali vidiš, kako se spuščajo zvezde in z nepremagljivo strastjo poslušajo,

kaj jim napoveduje njih melodija?

A njihov zvezdni sen je le odsev dišečega zraka,

njih misli pa le odblesk

in božansko svetli odmev

petja in zvenenja, ki ga napoveduje mir brez sanj.

II.

Poslušaj mile poročne zvonove,

zlate zvonove!

Kakšen svet nežnih strasti napovedujejo njih spevni glasovi!

Njih zvok omamlja skozi noč

kot ljubimca hrepeneči pogledi,

ki se

na valu zvočne omame dvigajo k mesecu na nebu.

Iz zavihtenih se zvočnih celic

odzvanjajo zvoki radostnega petja,

ki se dviga in pada ter veselo kliče. In na tisoče srečnih grl
poje žareče zlate note,
in jantarska zarja žari,
medtem ko nežno zašepetane obljube napovedujejo neznansko srečo –
ob izmenjavanju in odzvanjanju zvonov, zlatih zvonov!

III.

Poslušaj jih, poslušaj, bronaste zvonove,
poslušaj glasne zvonove za preplah!
V njih ihtenju in drhtenju kakšna groza ždi!
Kako proseče pojo
pod jasnim polnočnim nebom,
ko besno rotijo skozi temo,
v strahu,
zdaj bliže zdaj dljè,
odzvanja njih sporočilo skozi noč.
In njihov strah je neznanski,
nakazana groza pa je
razklala bronaste kupole, tako da njih jeziki topo,
rožljaje in ropotaje vreščijo, vreščijo, vreščijo,
vse dokler njih divja prošnja
neubrano ob krutem požaru ne oslabi in zbledi.
Toda ogenj neusmiljeno napreduje.
Zaman rotijo ognjene zublje!
Z vsake line, strehe in zvonika,
ko plamti više in više,
vsak ognjeni jezik razglaša:
Kmalu se bom,
vzpenjaje se više, dvignil do neba!
O brezup, brezup, brezup,
le težko ga lahko primerjaš
s plamenečo grozo, preplahom in slepečim sijem,
ko ne moreš zajeziti ognja,
kot to žalobno razglaša ves hrup in trušč!
In vdan v usodo
mora človek zapustiti svoje bivališče
in ga predati vojnemu uničenju!
In vendar vemo:
po hrušču, grmenju in bučanju

se nevarnost povečuje ali zmanjšuje, pravzaprav plimuje,
tako da more vsako uho napovedovati nevarnost
po načinu zvonjenja zvonov.

IV.

Poslušaj zvonjenje zvonov,
žalobnih zvonov!
Njih kruto enoglasje napoveduje trpki konec jalovemu sanjarjenju!
Kakšen svet uničenja biva v njihovi železni povedi!
In če pomislimo na smrt,
usodno zatrepetamo,
saj nam – v tihoti in temi – zaduši vsak trud.
Nenehno ponavlja je
obnavljajo svojo tožbo,
dokler se vsak udušen samogovor
ne spremeni v vzdih,
in njihovo skupno,
globoko in bolešno ječanje
ne objavi, da je eden od naših bratov za vedno zaspal.
In vendar se zdi,
kakor da bi imeli zvonovi tudi svoje veselje,
ko grešniku in pravičnemu sporočajo,
da bodo tam pod nagrobno ploščo njune oči zaspale,
njune strasti pa se sesule v prah.
Toda zvoniški hudobec je temačen sovražnik, ki prebiva
v senci zvonov,
ko žlobudra in tuli
ter zlovešče nori okoli zvonika,
medtem ko veliki zvonovi donijo
in silovito grozijo
z usodnim sporočilom
ter z železno brezčutnostjo
skozi line ponavljajo pogubo:
v grobu ni niti predaha niti oddiha, kaj šele miru!

Polovski plesi

(slovenski prevod: Majda Wozniak)

Poleti na krilih vetra
v rodni kraj,
rodna naša pesem!
Tja, kjer smo te svobodno peli,
kjer nam bilo tako brezskrbno je s teboj.
Tam pod vročim nebom
je zrak poln nežnosti,
tam ob šepetanju morja
dremajo gore v oblakih.
Tam tako žarko sveti sonce,
rodne gore obliva s svetlobo,
v daljavi se bogato razcvetajo rože
in slavčki pojejo v zelenih gajih,
tam raste sladko grozdje.
Tam je tvoja pesem bolj svobodna, bolj brezskrbna.
Tja poleti!

Pojte kanu pesmi slave, pojte!
Slavite moč in hrabrost kana, slavite!
Slavni kan, kan, slavni naš kan!
Po blesku slave kan enak je soncu!
Ni mu enakih po slavi, ni!

Pojte kanu pesmi slave, pojte!
Slavite dobroto, slavite milost, slavite!
Za sovražnike je grozen kan,
naš kan!
Kdo mu je enak po slavi, kdo?
Po blesku slave enak je soncu!
Slavni dedič slave svojih dedov!
Naš kan Končak!
Slaven je kan, kan Končak!
Kan Končak!

Poleti na krilih vetra ...

Po slavi enak je slavi svojih dedov!
Naš kan Končak!
Slaven je kan, kan Končak!
Kan Končak!

S svojim plesom veselite kana,
s plesom veselite kana, čage,
kana svojega!
Naš kan Končak!

Ruski državni simfonični orkester (Orkester Ruske državne simfonične kapele)

Ruski državni simfonični orkester ima dolgo zgodovino. Prvič je nastopil leta 1957, vse odtlej pa so pred orkestrom stali vodilni sovjetski dirigenti, kot so Samuil Samosud, Jurij Aronovič, Maksim Šostakovič in Genadij Roždestvenski. Leta 1991 se je orkester, ki je bil sprva znan kot Simfonični orkester kulturnega ministrstva Sovjetske zveze, združil z Državnim komornim zborom Sovjetske zveze v nov ansambel – Rusko državno simfonično kapelo oz. širše znano tudi kot Ruski državni simfonični orkester in zbor. Leta 1992 je na čelo orkestra stopil Valerij Poljanski, ki je znal novo združitev dobro izkoristiti. Danes ansambla prirejata tako skupne, kot samostojne koncerte, njihovi koncertni programi pa ponujajo širok pregled zadnjih stoletij ruske in svetovne glasbe. Danes se orkester uvršča med vodilne ruske simfonične ansamble in je v tujini priljubljen gost. Tako je v zadnjem času z velikim uspehom nastopil na mnogih turnejah po svetu, med drugim v ZDA, Veliki Britaniji, Švici, Nemčiji, Italiji, na Hrvaškem ter v Azijskih državah. Kritiki hvalijo izvajalsko disciplino orkestra na eni ter muzikalno fleksibilnost na drugi strani. Ob tem je zelo izrazita tesna povezanost in razumevanje ansambla z dirigentom, saj so pod njegovim vodstvom glasbeniki zmožni uresničevanja izjemno sofisticiranih interpretativnih idej.

Ruski državni simfonični zbor (Zbor Ruske državne simfonične kapele)

Zbor je leta 1971 ustanovil Valerij Poljanski. Sprva so bili člani zbora študenti moskovskega konservatorija, sčasoma pa se je zasedba razširila. Že s prvimi nastopi je zbor osvojil naklonjenost občinstva in kritike, vendar je glavni preboj doživel leta 1975 na tekmovanju Guida iz Arezza za polifone zборе v Italiji, kjer so zboristi osvojili srebrno in bronasto kolajno, Poljanski pa je bil razglašen za najboljšega dirigenta tekmovanja in je dobil posebno nagrado. V nekem italijanskem časopisu je bilo moč prebrati: »Poljanski je pravi Karajan zborovskega diriganja.« Zmaga jim je odprla številne priložnosti za nastope in kaj kmalu so postali svetovno znani zaradi svoje nevsakdanje jasne intonacije in zvena ter skrbne interpretacije pétega besedila. Skladatelj Alfred Schnittke je izjavil, da je bil osupel nad izredno čistostjo zvena tega zbora in močno prodornostjo, ki nastane povsem neprisiljeno. Zato ne preseneča, da je Zbor Ruske državne simfonične kapele eden izmed mednarodno najbolj prepoznavnih glasbenih ansamblov Rusije.

Valerij Poljanski, dirigent

Valerij Poljanski je že v času študija na moskovskem konservatoriju pokazal posebno zanimanje za zlitje zborovskega in simfoničnega zvena. Študiral je zborovsko in orkestrsko dirigiranje, na podiplomskem študiju pa je se je izpopolnjeval pri

imenitnem dirigentu Genadiju Roždestvenskem, ki je na Poljanskega močno vplival. Kariero je začel v moskovskem Operetnem gledališču, za tem pa je (najprej v sodelovanju z Roždestvenskim, pozneje pa samostojno) dirigiral v gledališču Boljšoj. Ob vodenju zbora, ki ga je ustanovil, je dirigiral tudi številnim orkestrom in operam doma in v tujini. Bil je glavni dirigent in umetniški vodja festivala Operne noči v Göteborgu na Švedskem. Od leta 1992 je glavni dirigent in umetniški vodja Ruskega državnega simfoničnega orkestra in zbora, ki ga sestavlja več kot 200 glasbenikov. Poljanski gradi in vzdržuje visoko izvajalsko kakovost ansambla s premišljeno repertoarno politiko – glasbeniki radi izvajajo dela klasicizma, saj jim pomaga izčistiti slog in kulturo igranja, dela 19. in 20. stoletja pa po prepričanju dirigenta odražajo bogato raznolikost čustev, razpoloženij in nasprotij, ki so značilna za čas, v katerem živimo.

Valerij Poljanski je z Ruskim državnim simfoničnim orkestrom in zborom posnel številne plošče (z deli P. I. Čajkovskega, S. Tanejeva, A. Glazunova, A. Skrjabina, A. Brucknerja, A. Dvořáka, M. Regerja, S. Prokofjeva, D. Šostakoviča in drugih). S posnetki glasbe A. Greččinova je botroval ponovnemu zanimanju za dela tega ruskega skladatelja. Posnetek *Simfonije št. 8* A. Schnittkeja za angleško založbo Chandos leta 2001 pa se uvršča med najboljše posnetke tistega leta. Poljanski je nosilec številnih časti – med drugim je častni umetnik Rusije in profesor na moskovskem konservatoriju.

Tatjana Fedotova, sopran

Moskovska sopranistka Tatjana Fedotova je od leta 2002 solistka moskovskega državnega Komornega glasbenega gledališča. Redno nastopa v opernih predstavah in koncertih doma in v tujini, pri čemer sodeluje s številnimi uglednimi dirigenti kot so Jevgenij Svetlanov, Vladimir Spivakov, Vladimir Fedosejev, Vladimir Ziva in drugi, poleg tega pa je kot solistka z različnimi orkestri posnela tudi več zgoščenk.

Oleg Dolgov, tenor

Oleg Dolgov je diplomant moskovskega konservatorija, ki je začetek svoje poklicne poti tlakoval s številnimi nagradami. Med drugim je zmagal na tekmovanju Ruskih tenorjev leta 2001 in na pevskem tekmovanju v Neaplju, leta 2005. Je solist ruskega akademskega simfoničnega zbora in opernega centra Galine Višnjevske, s katerima redno nastopa po Rusiji in tujini. Med drugim je nastopil na uglednem Nizozemskem festivalu v Amsterdamu in 14. glasbenem festivalu Richterjevega sklada. Je tudi stalni solist zbora Ruske državne kapele.

Na festivalu v Spoletu je gostoval v operah *Vojna in mir* S. Prokofjeva in *Lohengrin* R. Wagnerja. Leta 2008 je sodeloval pri ruski praiizvedbi opere *Gesualdo* A. Schnittkeja v moskovskem gledališču Boljšoj, kjer je istega leta debitiral tudi v vlogi Vodemona v operi *Jolanta* P. I. Čajkovskega. Repertoar O. Dolgova je zelo širok in obsega vodilne vloge železnega repertoarja ruskih in drugih evropskih oper, poleg tega pa pogosto nastopa na koncertih, na katerih izvaja tako starejša dela kot dela sodobnih skladateljev.

Aleksander Kiselev, bas

Aleksander Kiselev, ki izhaja iz Sibirije, je prav tako diplomant moskovskega konservatorija. Začetek njegove kariere zaznamujejo nagrade na najpomembnejših pevskih tekmovanjih; leta 1995 je osvojil 1. nagrado tekmovanja v Johannesburgu ter Šaljapinovo nagrado Glinkovega tekmovanja. Leta 1996 je bil finalist tekmovanja Operalia Placida Dominga, leta 1997 je osvojil prvo nagrado mednarodnega tekmovanja gledališča Boljšoj, leta 1998 tretjo nagrado tekmovanja Čajkovskega, leta 2003 pa prvo nagrado mednarodnega pevskega tekmovanja Albanese Puccinijevega sklada. Bil je prvak Nove moskovske opere v sezoni 1994/1995, med letoma 1995 in 1998 pa je bil solist Glasbenega gledališča Stanislavskega. Od leta 1998 je solist opere gledališča Boljšoj, s katerim je nastopal tudi na gostovanjih v tujini. Samostojno je gostoval v New Yorku, Parizu, Haagu in Pragi, v Nemški operi v Berlinu je pel vlogo Borisa Godunova v istoimenski operi Musorgskega. Posnel je več zgoščenk, med drugimi tudi z dirigentoma G. Roždestvenskim in V. Poljanskim. V repertoarju A. Kiseleva izstopajo ruske operne vloge, s katerimi nadaljuje tradicijo velikih ruskih basistov.

NAPOVEDUJEMO

Četrtek, 22. 10., ob 14.00
1. abonmajski koncert Cikla za mlade –
reda Cressendo in Furioso
Dvorana Union Maribor

Opera ni zOpera

Glasbeno-gledališki kolektiv Paramundus

Petek, 23. 10., ob 19.30
1. abonmajski koncert Komornega cikla
Dvorana Union Maribor

Trio Bamberg

Spored: G. Onslow, C. Saint-Saëns,
L. van Beethoven

Sobota, 14. 11., ob 19.30
2. abonmajski koncert Orkestrskega cikla
Dvorana Union Maribor

Narodni orkester iz Lilla

Dirigent: Jean-Claude Casadesus,
solist: Herbert Schuch, klavir
Spored: D. Milhaud, M. Ravel, I. Stravinski

Torek, 3. 11., ob 19.30
2. abonmajski koncert Komornega cikla
Dvorana Union Maribor

Kvartet Borodin

Spored: D. Šostakovič, A. Schnittke, L. van
Beethoven

MARIBOR 2012
Evropska prestolnica kulture 2012

VELIKA DVORANA
NARODNEGA DOMA
Spremljevalni program
44. Borštnikovega srečanja
nedelja, 25. 10., ob 20.00 – za izven

Dario Fo, Franca Rame: Svobodni zakon

Igrata: Nataša Tič Ralijan, Tadej Toš
Produkcija: Narodni dom Maribor

VELIKA DVORANA
NARODNEGA DOMA
ponedeljek, 26. 10., ob 20.00 – za izven

Ženske & moški.com

Špas Teater
Igrajo: Zvezdana Mlakar/Lucija Čirovič,
Matjaž Tribušon/Branko Šturbej, Katarina
Čas/Ana Dolinar, Rado Mulej/Primož
Ekart, Lado Bizovičar/Miha Brajnik
Režija: Boris Kobal

VELIKA DVORANA
NARODNEGA DOMA
četrtek, 29. 10., ob 20.00 – za izven

rokgre: Učitelj

Gustav film
Režija: Matjaž Latin
Igra: Aljoša Ternovšek

Informacije in prodaja vstopnic:

Narodni dom Maribor,
Ulica kneza Kocjca 9, 2000 Maribor,
vsak delavnik od 8.30 do 18.00 ure,
v soboto od 9.00 do 12.00 ure
ter uro pred koncertom
v Dvorani Union v Mariboru.

Tel.:

02 229 40 11
02 229 40 50
040 744 122
031 479 000

E-pošta:

info@nd-mb.si,
prodaja@nd-mb.si

<http://www.nd-mb.si/>

VEČER

RTV